

ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ

ՆՈՐ ՊԱՏԿԵՐԱՀԱՆԴԵՍ

Գեղեցիկ Արուեստները խրախուսող Թիֆլիսի ընկերութիւնը . Զինուորական թանգարանում բաց արաւ իւր պարբերական պարահանդէսը ամսոյս 14-ին: Հանդիսի բացումը անշուք էր, ոչ սովորական մաղթանք, ոչ ճառախօսութիւն: Մի քանի տեղական նկարիչներ դիմաւորեցին փոքրաթիւ հիւրերին, առաջնորդելով նրանց դէպի թանգարանի երկթեանի շինութիւնը:

Իցոյց են դրուած աւելի քան 200 մեծադիր և փոքրադիր նկարներ և բաւանի չափ անդրիագործական իրեր: Նկարների մէջ աչքի են ընկնում քանակութեամբ մեր հին ծանօթների պ. պ. Բաշինջադեանի, Զօմմերի, Զախարովի, Յակոբեանի, Փօգեւի և այլոց գործերը: Տիրապետում է պէյզաժը: Ժանրային նրկարներ շատ քիչ կան: Պատկերներ բաւականաչափ են. ընդհանուր առմամբ ներկայ պատկերահանդէսը գործում է իւր նախորդների տպաւորութիւնը, նոր բաներ գրեթէ չըկան: Այնուամենայնիւ, հետեւեալ անգամ կը յայտնենք մեր կարծիքը պատկերահանդէսի մասին որքան եւ այն աղքատիկ լինի:

ԳԻՏԱԿԱՆ ԼՈՒՐԻՆՐ

ԱԴԱՄԱՆԴԻ ԳՈՅՆԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ ԲԱԴԻԻ ԱԶԳԵՑՈՒԹԵԱՄԲ: Արդէն յայտնի է, որ թանկագին քարերը, Բադդի ճառագայթների ազդեցութիւնից, փայլում են մթութեան մէջ, Բայց Բադդիի ազդեցութիւնը դորանով չէ բաւականանում: Ամառս պ. Վիլիամ Կրուկսը այդ բանին վերաբերեալ շատ հետաքրքրական փաստեր ներկայացրեց Լոնդոնի կայսերական խորհրդի նիստին: Կրուկսը վերցրեց երկու ադամանդ Ա. Օ, 990 գրան և Բ. Օ, 930 գրան ծանրութեամբ, համարեա թէ միևնոյն մեծութեան և միևնոյն բաց դեղին գոյնի ու հետեւեալ փորձերը կա-

տարեց։ Ա. ադամանդը դրեց այնպիսի բանի մէջ, որտեղ նա բոլորովին ազատ էր լազդիի ազդեցութիւնից, իսկ Բ. ադամանդը պահեց որձաքարի խողովակի մէջ, որ պարունակում էր իր մէջ 15 միլիգրամ ընդդէմ։ Սրկու շարաթից յետոյ Կրուկսը համեմատեց երկու ադամանդները և ոչ մի զգալի փոփոխութիւն չգտաւ նրանց գոյնի մէջ։ Այն ժամանակ Բ. ադամանդը կրկին գնտեղեց նոյն խողովակի մէջ և թողեց այդպէս վեց շաբաթ։ Այդ ժամանակամիջոցը անցնելուց յետոյ նա տեսաւ, որ նրանց գոյնները բաւական տարբեր էին, այսինքն՝ այն ադամանդը, որ հեթարկուել էր ընդդէմի ազդեցութեան, աւելի մուգ գոյն էր ստացել։ Փորձը շարունակուեց 78 օր և այն հետեանքն ունեցաւ, որ Ա. ադամանդը պահպանեց իր բաց դեղին գոյնը, իսկ Բ. ադամանդը աւելի մուգ դարձաւ և կապտականաչ գոյն ընդունեց։ Բորակաթթուումի և քլորային թթու աղի խառնուրդի մէջ 10 օր շարունակ տաքացնելուց յետոյ՝ (50° C.) Բ. ադամանդը կորցրեց մուգ գոյնը, ստացաւ կրկին իր առաջնայ թափանցկութիւնը, բայց պահպանեց կապտականաչ գոյնը։

Կրուկսի կարծիքով ադամանդի գոյնի փոփոխութիւնը ընդդէմի ազդեցութեամբ կարեւոր նշանակութիւն ունի և բաւական հետաքրքրական երևոյթ է վաճառականական տեսակէտից։

ՄԿԱՆԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԵՒ ԱՐԻԻՆ. Ամերիկացի ֆիզիքս քաղէտ Գաուլը մի շարք հետազոտութիւններ է կատարել, որոնք ցոյց են տալիս, որ մկանների աշխատանքի և արեան բաղադրութեան մէջ սերտ կապ կայ։ Ինչպէս երևում է, մկանների ուժեղ աշխատանքի ժամանակ, օրինակ լողանալիս, ձիով արշաւելիս և այլն, արեան մէջ նկատուում է որ արեան կարմիր գնդիկները սաստիկ շատանում են. մանաւանդ լողալիս, երբ այդ կարճ ժամանակ է տևում։ Նրկար լողանալիս՝ կարմիր գնդիկների թիւը քիչանում է, բայց դորա փոխարէն շատանում են արեան մէջ գտնուող սպիտակ գնդիկները, որոնց թիւը կարող է 78% հասնել։ Կարմիր գնդիկների շատանալը բացատրւում է նրանով, որ մկանների ուժեղ աշխատութիւնը և արեան զօրեղացած շրջադարձութիւնը շարժողութեան են հնարարւում կարմիր գնդիկներից նորանց, որոնք գտնուում են զանազան դործարաններում չեզոք դրութեան մէջ. իսկ ինչ վերաբերում է սպիտակ գնդիկներին, նրանց շատանալը վերելք յիշուած օրինակի մէջ բացատրւում է ամենահասարակ կերպով. այն է՝ նրանք հաւաքւում են շրջապատի անօթիների մէջ։ Պրոֆ. Գաուլի հետազոտութիւնների այդ հետեանքը շատ կարեւոր նշանակութիւն ունի բժշկութեան տեսակէտով. մանաւանդ այնպիսի հիւանդութեանց բժշկութեան ժամանակ, երբ հնարաւոր չի լինում դեղերի միջոցով բժշկել, օրինակ՝ արեան պակասութիւն։ Շատ կարելի է, որ այդ տեսակ հիւանդութիւններ աւելի հեշտ կլինի բժշկել, եթէ միայն բժշկները, բացի դեղով

բժշկելուց ստիպեն իրանց հիւանդներին մարմնամարզութեամբ պարապել:

ԹՈՒՔԱՆՍԻ ԲԺՇԿՈՒՄԸ ԱՆՔՏՐԱԿԱՆՈՒԹԱՄԻ: Մի փոքր առաջ, Լիօնի քիմիկոս Ֆրանցիսկ Կրօտտը հիմնեց Փարիզում «Ելեքտրականութեամբ թոքախտներին բժշկելու ճամարան»: Հիւանդներին բժշկում են շատ հեշտ միջոցով, բայց միևնոյն ժամանակ բժշկական օրէնքների համաձայն. այսինքն աշխատում են ելեքտրական խիստ հոսանքը մտցնել հիւանդների թոքերի մէջ, որը ընդունակ է ոչնչացնել թոքախտի բոլոր մանրէները: Ելեքտրականութիւն ստանում են այն մեծ ոյժի մեքենաներից, որոնք շինուած են Կրօտտի օրինակի նման: Այդ մեքենաները ընդունակ էն սաստիկ ոյժ առաջացնել, որ անցնում է հիւանդների մարմնի միջով առանց նորանց փոքրիկ վնաս պատճառելու:

Այն բժիշկները, որոնք ներկայ են եղել հիւանդներին վերոյիշեալ միջոցով բժշկելու ժամանակ, հաւատացնում են, որ արդէն մի քանի փորձից յետոյ դո՛ղը անցնում է և ախորժակը բացւում. մանաւանդ շուտ են առողջանում երեխաները:

Առհասարակ այն յոշոտութիւնները, որ ունեցել է Կրօտտը, շատ մխիթարական են:

Ձի կարելի ի հարկէ մտածել, որ Կրօտտի միջոցով կարելի է բժշկել այնպիսի հիւանդներին, որոնք այլ ևս թոքեր չունեն:

Վերոյիշեալ միջոցով, ինչպէս ասում են, պրօֆէսօր Կրօտտը յաջող կերպով բժշկում է ուրիշ հիւանդութիւններ էլ, ինչպէս օրինակ՝ աչքի հիւանդութիւնը:

ՃԱՂԱՏՈՒԹԱՆ ԲԺՇԿՈՒԹԻՒՆ: Ինչպէս հին ժամանակները անմահութեան աղբիւրներ էին որոնում, համարեա թէ նոյն յաճառութեամբ որոնում են այժմ մազեր անեցնելու միջոցներ:

Վերջին ժամանակներս սկսել են ճաղատութիւնը լուսով բժշկել և յաճախ բաւարար հետեանքներ են ստացել: Պրօֆ. Կրօմայերը ճաղատութեան բուժման մի քանի փորձեր է կատարել Բերլինում, այսպէս կոչուած՝ սառը երկաթէ լոյսով, այնպիսի ելեքտրական լապտերների միջոցով, որոնց ելեքտրասայրերը երկաթից են շինուած: Այդ լոյսը զանազանում է սովորական Վոլտովի կամարի ածուխէ ելեքտրասայրերով լոյսից նորանով, որ շատ քիչ քանակութեամբ է պարունակում իր մէջ խորը թափանցող մուգ մանուշակադոյն ճառագայթներ և այդպիսով նա ազդում է միմիայն վերնամաշկի վրայ: Ընդհարձ լոյսը մի ուրիշ յատկութիւն էլ ունի, այն է որ նա տաք չէ, որովհետեւ երկաթէ ելեքտրասայրերը միշտ սառցնում են սառը ջրով: Փորձի են ենթարկուել այնպիսի 6 հիւանդներ, որոնք ուրիշ ամեն միջոց գործ էին դրել և ոչ մի օգուտ չէին գտել: Չնայելով որ այդ մարդկանցից երկուսը մի քանի տարի առաջ

էին ստացել իրանց հիւանդութիւնը, այնուամենայնիւ վեցն էլ բժշկուել են: Բժշկութիւնը կատարուում է հետեւեալ կերպով. առաջին օրը լոյսի ազդեցութեան է ենթարկուում միայն կաշուի մի մասը: Դիւի կաշուի կէս մասը մօտաւորապէս տասը մասի են բաժանուում և ամեն մի մասը առանձին առանձին 4 ըրպէտ-չափ ենթարկուում են լոյսի ազդեցութեան: Միւս օրը լոյսի է ենթարկուում նոյն կերպով և գլխի կաշուի միւս մասը: Նրբորդ օրը լոյսի են ենթարկուում կաշուի այն մասերը, որոնք առաջին օրերը լաւ չեն լուսաւորուած եղել: Փորձից 2—3 օր յետոյ, լոյսից առաջացած կարմրութիւնը սկսում է թուլանալ. ամբողջ գործողութիւնը կրկնուում է դարձեալ մէկ անգամ:

Միևնոյն փորձը 8—9 անգամ կրկնելուց յետոյ՝ թողնում են $1\frac{1}{2}$ —2 ամիս: Նիժէ փորձերը յաջող են լինում կատարած, այդ ժամանակի ընթացքում կաշին ծածկուում է մազերով, հա-կառակ դէպքում գործողութիւնը կատարուում է դարձեալ մէկ անգամ: Պրօֆ. Կրօմայերը ճաղատութիւնը լոյսով բժշկելը և յարմար և իսկական է համարում քան բոլոր ուրիշ միջոցները:

ԱՆԴԱՄԱՀԱՏԱԿԱՆ ՎԵՐԳԵՐԻ ԲՈՒԺՈՒՄԸ ԹԹՈՒԱՄԻ-ՆՈՎ, Վերջին ժամանակներս բելգիական անդամահատ պրօֆ. Տիրիարայի առաջարկութեամբ, սկսել են ամենահասարակ և ամենաանվնաս կերպով բժշկել վարակիչ վէրքերը և վարակիչ վիրաբուժական հիւանդութիւնները թթուածինով: Թթուածնի ազդեցութիւնը նորա մէջն է, որ նա ազդում է այդ հիւանդու-թիւններ առաջ բերող մանրէների վրայ: Նոր լայս տեսած «La technique opératoire et les indications generales de la methode oxygenee»-ում, «Нов.»-ի ասելով, պրօֆ. Տարիարը նկարագրում է այն սթանկի հետեւները, որ ստացուել են անդամահատական բազմազան վէրքերը այդ միջոցով բժշկելուց: Վէրքերի թթուածինով բժշկութեան ժամանակ, անհրաժեշտ է որ այդ գազը շատ սեղմուած դրութեան մէջ լինի: Այդպէս սեղմուած գազ ձեռք բերելը հեշտացաւ այն օրից, երբ սկսե-ցին ջուրը քիմիապէս վերլուծել: Ամեն գլխաւոր քաղաքներում ծախուում են զանազան մեծութեամբ մետաղէ բոմբեր, հաստ պատերով, որոնք պարունակում են իր մէջ թթուածինը շատ սեղմուած դրութեամբ: Այդ բոմբի հետ ձգախէժի խողովակով միանում է մէկ Պրաւաքի սրսկիչի ասեղ: Այդ ասեղի միջոցով թթուածինը բարակ հոսանքով անց է կացուում վէրքի մէջ: Վերոյիշեալ միջոցը լաւ արդիւնքներ է տուել եղնզայա-ցի, կտրուած, վիրաւորուած և խանձուած վէրքերի ու սիրի-րական ախտի բժշկման ժամանակ:

Կարմիր քամու ժամանակ հիւանդ տեղը ուղեցնում են թթուածինով, որ կատարուում է 10—15 ըրպէի ընթացքում անդադար խողովակը այս և այն կողմը տանելով, որպէս զի ամբողջ հիւանդ տեղերը ենթարկուեն թթուածնի ազդեցու-թեան: Այդ գործողութիւնները շատ հաճելի է լինում հիւանդ-

ներին, որովհետեւ այդ ժամանակ ցաւերը անհետանում են, Դողը և ինքը հիւանդութիւնը անցնում են առհասարակ մէկ օրուայ ընթացքում:

Վերոյիշեալ եղանակով բաւական յաջող կերպով բժշկում են նաեւ լանջամաշկատապը և կտնանց հիւանդութիւնները:

ՊԵՂՈՒՄՆԻՐ ԿԵԼՍՍ ԿՂՋՈՒ ՎՐԱՅ, Ֆրանսիացիներին Դելուս կղզու վրայ (Աթէնքում) կատարած պեղումները շարունակում են մինչև օրս մեծ յաջողութեամբ:

Օրէցօր ճշտում է Ապօղոն կղզուն տուած նոր Պոմպէյի անունը:

Պեղումներ են կատարուել մի մեծ փողոցում, որ միացնում է Թատրոնը Դելուսի նաւահանգստի հետ: Նորա երկու ափերին երևացել են մեծ տներ, որոնցից մէկը պահպանուել է մինչև այժմ:

Նորա ներքին գաւիթը զարդարուած է զարմանալի մօզաիկով, որ, ներկայացնում է Թեաւոր Դիոնիսին, ասիական զգեստով, բաղեղի պսակով և վագրի վրայ նստած:

Այդ տան պատերի վրայ պահպանուել են չքեղ որմնանկարներ կտորներ:

Նոյն փողոցի վրայ գտնուել է մի անյայտ նկարչի գրասենեակ, սպիտակ մարմարիոնի կտորներ և մի տապանաքար չքեղ քանդակներով:

Ներկայումս պեղումները շարունակւում են հին Դելուսի ապրանքների պահեստի և մի ուրիշ տան շուրջը:

ՍԱՏՈՒՐՆՈՍԻ ՆՈՐ ՈՒՂԵԿԻՑԸ: Աստղաբաշխ Պիկկերինգի՝ մօտերս գտած՝ Սատուրնոսի նոր ուղեկիցը մեծ հետաքրքրութիւն առաջացրեց աստղաբաշխների մէջ, որոնք աշխատում են զանազան աստղադիտանոցներում: Մի աստղաբաշխ հաւատացնում է, որ այդ ուղեկիցը չըջում է Սատուրնոսի շուրջը նրա բոլոր ուրիշ ուղեկիցների և օղակի ընթացքի հակառակ կողմը:

Եթէ այդ ենթադրութիւնը ճշտուի, այն ժամանակ ստիպուած կլինենք ընդունել, որ Սատուրնոսի Ֆիրոս կոչուած նոր ուղեկիցը մի առանձին մարմին է և ոչ թէ գոյացել է Սատուրնոսից, ինչպէս ասում է դիտութիւնը առհասարակ մոլորակների համար:

Այս դէպքում ամենհաւանական ենթադրութիւնը կլինի այն՝ որ Ֆիրոսը առաջ պատկանել էր ուրիշ մոլորակի. մի անգամ այնքան է մօտեցել Սատուրնոսին, որ վերջինիս ձգող ոյժը աւելի մեծ է այն մոլորակի ձգող ոյժից, որին ինքը պատկանել է և Սատուրնոսը քաշել է նրան իր կողմը:

ՕՐ. ՆՈՒԱՐԴ ԱՂԱՆԵԱՆՑ